

Hoofdstuk 2

Missie

Doel: stellen van het doel, namelijk het ver-1000-voudigen van je vermogen in 20 jaar.

Inzicht verkrijgen in de effecten van het beleggen met geleend geld in combinatie met sparen en bijlenen.

Zoals uit de inleiding al bleek is het de bedoeling het vermogen in 20 jaar tijd te laten ver-1000-voudigen. Ofwel: elke huidige euro moet groeien om 1000 euro te worden!

Je eerste ingeving zal zijn: 'Dat kan niet.'

Nou ja, makkelijk is 't in ieder geval niet. Laten we proberen het probleem te ontleden in hapklare brokken. Dit ontleden doen we in vier stukken:

- A. Hoe vaak moet mijn geld in 20 jaar verdubbelen om x 1000 te gaan?
- B. Hoeveel procent rendement moeten we per jaar behalen?
- C. In hoeverre helpt de hefboom (beleggen met geleend geld)?
- D. Hoe kunnen we het geluk een handje helpen?

Ad A: Hoe vaak moet mijn geld verdubbelen in 20 jaar?

Misschien kan je je nog herinneren van wiskundeles dat als je $2 \times 2 \times 2 \times 2$ etc. doet, je uiteindelijk op een heel groot getal uitkomt. Indien je het getal 2 tien maal met zichzelf laat vermenigvuldigen kom je uit op 1024 (wiskundige formule $2^{10} = 1024$). Dus als we ons beginvermogen 10 maal kunnen verdubbelen in een periode van 20 jaar dan zijn we er al! Hoewel, dat klinkt nog lastig zat.

Ad B: Rendement per jaar?

In 20 jaar 10 maal verdubbelen, is in feite in 2 jaar 1 maal verdubbelen. Dus een groei in twee jaar van 100% naar 200%. Met andere woorden: per jaar een rendement van 41% (de wortel van 2 (1,41) min 1). Tot zover de tweede stap. We hebben dus ongeveer 41% per jaar nodig!

Ad C: Hulp van de hefboom?

41% per jaar is geen realistische, normale beleggingsverwachting. Zonde, zou mooi zijn, maar dat soort jaren zijn zeldzaam. Gelukkig komt daar de hefboom om de hoek kijken. Daar gaan we in Hoofdstuk 3 uitgebreid op in, maar het volstaat hier te zeggen dat het mijn doel is te werken met een hefboom van 2. Ofwel, voor elke euro van jezelf koop je voor twee euro aandelen of andere beleggingen met een hoog verwacht rendement. Als je rendement per belegde euro dan 20% per jaar is, kom je door de hefboom op $1,20 \times 1,20 = 1,44$ ofwel 44% rendement! Minus 3% rente over de euro die je had geleend, komen we heel toevallig uit op 41%. En die hebben we nodig...

Dus hierbij de stelling:

Zonder hefboom 20% rendement realiseren, betekent 41% inclusief hefboom, betekent om het jaar verdubbelen van je vermogen. En dat betekent na 20 jaar een ver-1000-voudiging van je vermogen!

Houden we één probleempje over. Ook 20% gemiddeld rendement is niet al te waarschijnlijk over 20 jaar. Hoewel er wel periodes zijn geweest, zoals 1982-1999 (dus toch 18 jaar), dat het rendement op Nederlandse aandelen 18% per jaar bedroeg. Dus echt onmogelijk is het nu ook weer niet.

Ad D: Hoe kunnen we het geluk een handje helpen?

We hebben zoals hierboven uitgerekend 20% per jaar rendement nodig, de hefboom doet de rest. Maar in alle serieuze boeken over aandelen blijkt een rendementsverwachting van 10% een stuk beter haalbaar. Dus hoe komen we aan die extra 10%? Nog een keer de hefboom? Zou leuk zijn, maar dan zijn we bij een tussentijdse forse daling opeens al ons geld kwijt, dat kan toch niet de bedoeling zijn... Nee, we hebben het over outperformance (6% extra), sparen (2% extra) en schenken, lenen of een fee (2% extra).

Ad D1 Outperformance: 6% extra rendement

Dus moeten we zorgen dat als de markt 10% doet, wij het nog een stuk beter doen. Laten we eens kijken hoe we 6% extra kunnen realiseren. Poe, dat is best een uitdaging. Maar in ieder geval geen onmogelijke. En misschien hebben we de mazzel dat de markt geen 10% doet maar 13% of misschien zelfs 16%. Die 10% per jaar is immers maar een langetermijngemiddelde, waar de werkelijkheid per definitie fors van afwijkt. Hoe je het overigens 6% beter dan de markt doet is een lastige, maar om de inhoud van Hoofdstuk 5, 6 en 7 maar vast te verklappen, zet ik in op 2% extra rendement via opties, 2% door het juist inzetten van alternatives en 2% door de aandelenselectie.

Ad D2 Sparen: 2% extra rendement

Tsja, en dan missen we dus nog 4%. En daar heb ik geen eenduidige oplossing voor. Gelukkig ben je nu zo ver in de puzzel dat je hopelijk enthousiast bent geraakt. En denkt: 'Nou, ik begin misschien met € 50.000, maar ik ben ook in staat om te sparen uit mijn inkomen. En als dat spaargeld van de komende jaren fors groeit, wil ik het ook wel aan deze strategie toevoegen!'

Nu is het verschil per persoon groot, maar ik denk dat velen in staat zijn 4% van hun eigen vermogen te sparen. Dat gaat natuurlijk het makkelijkst als het vermogen klein is, zeker ten opzichte van je spaarcapaciteit. In het begin moet je dus veel meer dan 4% sparen, later minder omdat je vermogen (hopelijk) hard is gegroeid. Ik ga ervan uit dat je gemiddeld 4% van je vermogen weet te sparen, maar moet helaas wel zo eerlijk zijn dat je hier niet gelijk een hefboom van 2 op los mag laten. Je spaart het immers maar één keer... Dus telt het in mijn berekening maar mee voor 2%.

Ad D3 Schenken, Lenen of een Fee: 2% extra rendement

Nou, waar halen we dan die laatste 2% vandaan? Ik zou zeggen, door keihard te bedelen bij anderen. Nee, je hoeft niet met je gitaar bij het CS te gaan zitten. Maar velen van ons hebben ouders die een probleem hebben, namelijk: ze hebben meer geld dan noodzakelijk. Als je ouders jou geld schenken, dat een soort van sparen is, geldt hetzelfde als hierboven genoemd.

Daarnaast is het ook niet ondenkbaar dat je je leencapaciteit niet hebt benut. Een veel te lage hypotheek hebt bijvoorbeeld. Indien je dit geld alsnog leent en daarmee om het jaar je vermogen kan verdubbelen, taalt er over 20 jaar geen hond meer naar dat kleine beetje restschuld. Mooi, nu kan je opeens met bijvoorbeeld 40% extra gelijk aan de slag. Ofwel 20% na hefboom, ofwel 2% per jaar. O ja, dat bedrag zochten we nog!

Een derde manier heb ik zelf enkele jaren geleden gepoogd op te zetten: een bedrijfje dat het geld van anderen beheert en waarvoor je een vergoeding kan vragen. Zo dacht ik de resterende 2 á 3% binnen te harken. Faliekant mislukt, want het bedrijf kwam in de al snel gestarte kredietcrisis niet van de grond. Dat kwam onder andere door de dalende aandelenkoersen en opties die tegen ons in werkten. Zo zie je maar weer; bovenstaand sprookje hoeft helemaal niet uit te komen! Maar het KAN wel. Hier nog even een herhaling in tabelvorm hoe je je vermogen in 20 jaar tijd 10 keer kan laten verdubbelen.

Je vermogen in 20 jaar tijd, 10 keer laten verdubbelen

Rendement op aandelen	10%	Verwacht rendement op de beurs
Extra aandelenselectie	2%	H7
Extra opties	2%	H6
Extra alternatives	2%	H5
Sparen	2%	H11
Geschonken, lenen of fee	2%	H11
Totaal	20%	Optellen, niet echt moeilijk
Hefboom ^ 2	44%	1,20 x 1,20 is 1,44
Rentelast	-3%	
Rendement per jaar	41%	

Dat 20 jaar lang: $1,41^{20} = 1024$

Voilà!

Nu nog even de details uitwerken...

Daarvoor hebben we:

Hoofdstuk 3:	De sheet
Hoofdstuk 4:	Portefeuilleopbouw

Samenvatting

Door gedurende 20 jaar je beginkapitaal slim te beleggen, plus sparen/bijlenen/schenken, kan je vermogen om het jaar verdubbelen. En in 20 jaar tijd dus 10 keer verdubbelen ofwel ver-1000-voudigen! Hoe dit slimme beleggen en lenen te werk gaat lees je in de rest van dit boek.

Hoofdstuk 4

Portefeuille opbouw

Doel: bouwen van een slimme beleggingsportefeuille, om zodoende per jaar 10% aandelenrendement plus $3 \times 2\%$ extra rendement te genereren. En dat met een beheersbaar risico. Zodat je straks deze portefeuille met een hefboom van 2 kan beheren.

Het bouwen van een goed gespreide portefeuille met een zo hoog mogelijk rendement en een, voor zover mogelijk, beperkt risico is een grote uitdaging. Het bestaat aan de ene kant uit de bouwstenen en aan de andere kant uit het op de juiste wijze bouwen van een krachtige muur met al deze bouwstenen. Deze muur moet vooral bestand zijn tegen negatieve verrassingen. We beleggen immers met een hefboom van 2. Dus hebben we ook enorm veel last van de negatieve uitschieters die nu eenmaal af en toe plaatsvinden in financiële markten.

Voor we aan het bouwen slaan, laten we eerst een blik werpen op de bouwstenen. Bij de bouw van onze portefeuille kunnen we uit de volgende bouwstenen kiezen:

Aandelen	10% rendement	16% volatiliteit
Alternatives	7% rendement	7% volatiliteit

Voor een uitgebreide analyse van welke aandelen en/of alternatives we gebruiken verwijs ik naar Hoofdstuk 5 en Hoofdstuk 7. Voorlopig richten we ons alleen op de totale categorie. Bij alternatives kun je denken aan hedge funds, high yield obligaties, private equity, vastgoed, grondstoffen en overigen. Volatiliteit is een wiskundige maatstaf voor de beweeglijkheid van bijvoorbeeld aandelenkoersen, en meet het risico.

Sharpe-maatstaf

Een normale portefeuillebenadering, dus zonder hefboom, zal al snel bestaan uit een combinatie van aandelen en alternatives. Maar in welke verhouding?

Op het eerste gezicht lijken de alternatives duidelijk het aantrekkelijkst. 1% rendement voor iedere 1% volatiliteit. Terwijl je voor aandelen 16% risico moet lopen voor 1% rendement. Klaar als een klontje: iedereen aan de alternatives.

Maar dat is toch niet helemaal eerlijk. Risicovrij kan iedere idioot 1% maken. Dus moeten we meten hoeveel extra rendement je kunt krijgen per hoeveelheid extra risico. Dat noemt men ook wel de 'Sharpe-maatstaf'. Aandelen leveren dan 9% extra rendement bij 16% volatiliteit. Dat leidt tot een Sharpe-maatstaf van 0.56.

Tijdens die zoektocht naar veiligere aandelen en/of beter renderende aandelen ben ik in de loop der jaren op een interessante strategie gestuit.

LowVol strategie

Onderzoek wijst uit dat laag risico aandelen op lange termijn een iets hoger rendement halen, en dat met een reductie van de volatiliteit met maar liefst een derde deel!

Dit onderzoek komt van Robeco (quant afdeling). Als bijkomend voordeel betalen deze LowVol aandelen ook een hoger dan gemiddeld dividendrendement.

Deze LowVolstrategie (vs. het kopen van de wereldindex) heeft voor onze strategie duidelijke voordelen. Wij beleggen immers met geleend geld en zijn op zoek naar een hoog rendement. Maar ook met als nadeel een hoog risico en een negatieve cashflow in de vorm van te betalen rente.

Dus als we de aandelenbeleggingen invullen met LowVol aandelen, krijgen we een portefeuille met een iets hoger verwacht rendement en met tevens een lager risico.

Valutarisico

Een van de elementen die het totale risico van de portefeuille bepalen is het valutarisico. Laten we beginnen met het belangrijkste valutapaar: de EUR/USD. Als eurobelegger hebben we in de wereldindex te maken met een weging van circa 50% in dollar en dollar gerelateerde valuta. Ongeveer 20% bestaat slechts uit de EUR en 30% uit een samenraapsel van GBP, JPY, CHF, Scandinavische munten en diverse emerging market munten.

Eerst het belangrijkste valutapaar de EUR/USD. De volatiliteit van dit valutapaar is een stuk lager dan dat van de wereldindex zelf. Die heeft (zonder afdekking valutarisico) een langjarige volatiliteit van 16%, de volatiliteit van de EUR versus de USD bedraagt ongeveer 6%. Gelukkig is het niet zo dat voor het Amerikaanse deel van de portefeuille de volatiliteit 22% bedraagt (16% plus 6%), dat zou overigens ook wel fors zijn en niet passen bij de door ons nagestreefde hefboom van 2.

EUROPE, MIDDLE EAST

USD

EUR

0.7779

1.2855

1.4800

121.4700

0.6598

0.8483

0.9483

1.2191

1.0160

1.3069

0.9434

1.2258

1.0160

0.010

0.008

0.007

0.010

0.0108

0.01

Samenvatting

Om te komen tot een extra rendement van 2% is het zaak de valkuil van dure modeaandelen te omzeilen. Selectie van High Income-aandelen en LowVolatility-aandelen kan hieraan bijdragen. Indien nodig kun je hierbij gebruik maken van fondsen/trackers. Wel is het zaak om goed te letten op de financiering binnen de bedrijven, aangezien we zelf al een hefboom van 2 aanhouden.

Een combinatie van bovenstaande twee strategieën kan m.i. leiden tot een structurele outperformance van circa 2% gemiddeld per jaar. En dat is zeer welkom in onze zoektocht naar 20% stijging per jaar. Als je dit aanvult met opties kan je risico zelfs nog verder verlagen en het aantal dalingen van meer dan 20% aanzienlijk beperken.

Het is overigens handig om nu meteen even Hoofdstuk 13 te lezen, de samenvatting, die slechts uit één pagina bestaat en ook een soort leeswijzer is. Komt-ie...

In Hoofdstuk 2 en Hoofdstuk 3 heb ik beschreven hoe we via een dedicated strategie ons vermogen in 20 jaar kunnen ver-1000-voudigen. Hiervoor is het nodig dat de beurs op termijn 10% per jaar doet, en wij nog 6% extra rendement maken door slimme aandelenselectie (Hoofdstuk 7), slim optiegebruik (Hoofdstuk 6) en het gebruik van alternatives (Hoofdstuk 5).

We voegen daar nog 4% aan toe door te sparen, bij te lenen of geschonken te krijgen. Hiervoor gebruiken we een beleggingsstrategie met een hefboom. We lenen dus geld bij (Hoofdstuk 11) en lopen tussentijds af en toe bij beursdalingen (Hoofdstuk 8) of crashes (Hoofdstuk 9) tegen de marginproblematiek aan.

Dat doet behoorlijk wat met ons gevoel (Hoofdstuk 10), maar leidt naar alle waarschijnlijkheid tot het veel eerder kunnen stoppen met werken (Hoofdstuk 12). En op termijn tot vreselijk rijk worden, vandaar de titel van Stuiver tot Miljardair!

Ik wens jullie allemaal heel veel succes in het vergaren van je toekomstige rijkdom. Velen zullen je voor gek verklaren, maar als wij elkaar over 20 jaar treffen op ons jacht in de Middellandse Zee, weten we heel goed hoe we daar, via golven en soms ruwe zee, zijn gekomen!

Ik wens je veel leesplezier, een beetje mazzel met de beleggingen voor de komende 20 jaar, en hoor graag wat je ervan vindt. Mijn persoonlijke missie is immers zoveel mogelijk mensen de kunst van het hefboombeleggen bij te brengen, dus zegt het voort!

Rob Stuiver RBA
Amsterdam en Alicante,
februari 2010 tot en met maart 2015

Over de Auteur

Rob Stuiver (1968) houdt zich tegenwoordig full time bezig met het onderwerp "Slim beleggen met geleend geld". Daarvoor was hij 20 jaar in diverse functies beleggingsadviseur bij ABN AMRO, de laatste 5 jaar als adviseur van de rijkste families van Nederland binnen de afdeling Private Wealth Management. Zijn visie omtrent beleggen in combinatie met geleend geld is in de loop der jaren steeds verder uitgebouwd en met veel succes (en af en toe ook een stevige terugval) ook daadwerkelijk in de praktijk gebracht.

Rob Stuiver is beschikbaar voor selecte lezingen over het onderwerp.
Neem hiervoor contact op via rob.stuiver@stuivers.nl

